

Raamattuluentsarja

SANASTA TIEN LÖYTÄÄ

Sievin kirkossa 21.11.2009

Veli Tuomi

29. Raamattuluento: Pyhä Henki (luento 1)

Rukous
Tervetuloa

Eräs kuuntelija kertoi, ettei hän ole koskaan kuullut raitista opetusta Pyhästä Hengestä. No, ei se kovin outoa ole, sillä perin harvoin kuulee edes minkäänlaista luentoa tästä aiheesta, ei ainakaan luterilaisessa kristillisyydessä. Viimeisimmän Pyhä Henki -luennon olen itse kuullut yli 50-vuoden takaa. Lienee siis paikallaan puhua tässä luentsarjassa myös Pyhästä Hengestä.

Tällä luennolla keskitytään pääosin Pyhän Hengen toimintaan uuden liiton aikana, lähtien kuitenkin liikkeelle vanhasta liitosta.

Ennus Pyhästä Hengestä ja profetian toteutuminen

”Alussa loi Jumala taivaan ja maan. Ja maa oli autio ja tyhjä, ja pimeys oli syvyyden päällä, ja Jumalan Henki liikkui vetten päällä.” (1. Moos. 1:1,2). Edellä luettu on ensimmäinen Raamatun maininta Pyhästä Hengestä. Pyhä Henki on siis ollut mukana jo luomisessa. Mutta sitten lupauksen Pyhän Hengen vuodattamisesta kaiken lihan päälle, kaikkien ihmisten päälle, löydämme profeetta Joelilta. Hän ennusti ensiksi, kuinka Israelin keskellä tulisi olemaan Jumala, nimeltään *olen minä, tai minä olen*, Jumalan nimi. Hän sanoo olevansa ”Minä olen”. Sanayhdistelmä on myös Jeesuksen tunnetut sanat ”Minä olen tie...” (Joh. 14:6). Noilla sanoilla viitataan tulevaan Messiaaseen, Jeesukseen Kristukseen, onhan hänen yksi nimensäkin Immanuel, eli Jumala meidän kanssamme. Profetian mukaan tulee Jeesuksen vaikutuskauden jälkeen tapahtumaan suuri Hengen vuodatus. Joel ennusti tästä näin: *”Ja te tulette tietämään, että Israelin keskellä olen minä. Ja minä olen Herra, teidän Jumalanne, eikä toista ole. Eikä minun kansani joudu häpeään, iankaikkisesti. Näitten jälkeen minä olen vuodattava Henkeni kaiken lihan päälle, ja teidän poikanne ja tyttärensä ennustavat, vanhuksenne unia uneksuvat, nuorukaisenne näkyjä näkevät. Ja myös palvelijain ja palvelijattarien päälle minä niinä päivinä vuodatan Henkeni. Minä annan näkyä ihmeitä taivaalla ja maassa: verta ja tulta ja savupatsaita; aurinko muuttuu pimeydeksi ja kuu vereksi, ennenkuin Herran päivä tulee, se suuri ja peljättävä. Ja jokainen, joka huutaa avuksi Herran nimeä, pelastuu...”* (Joel 2:27–32).

Apostolien teot kertoo vuorostaan tuosta jo toteutuneesta tapahtumasta: *”Ja kun helluntaipäivä oli tullut, olivat he kaikki yhdessä koolla. Ja tuli yhtäkkiä humaus taivaasta, niinkuin olisi käynyt väkevä tuulispää, ja täytti koko huoneen, jossa he istuivat. Ja he näkivät ikäänkuin tulisia kieliä, jotka jakaantuivat ja asettuivat heidän itsekunkin päälle. Ja he tulivat kaikki Pyhällä Hengellä täytetyiksi ja alkoivat puhua muilla kielillä, sen mukaan mitä Henki heille puhuttavaksi antoi.”* (Ap. t. 2:1-4).

Kun jotkut kuulijat ja näkijät ihmettelivät ulkopuolisina tätä ja luulivat Pyhän Hengen saaneita juopuneiksi, apostoli Pietari opasti: *”...tämä on se, mikä on sanottu profeetta Joelin kautta: 'Ja on tapahtuva viimeisinä päivinä, sanoo Jumala että minä vuodatan Henkeni kaiken lihan päälle,...’* (Ap. t. 2:16).

Uusi raamatunkäännös (RK92) kääntää: *"Tämä on sitä, mikä profeetta Joelin suulla on ilmoitettu - Viimeisinä päivinä, sanoo Jumala, minä vuodatan Henkeni kaikkiin ihmisiin..."*.

Tässähän on jotain erikoista. Pietari selittää Joelin ennustusta niin, että Hengen vuodatus tapahtuu viimeisinä päivinä, ei siis vain jonain erityisenä päivänä. Lisäksi uusin käännös kääntää: *"tämä on sitä"*, eli Hengen vuodatus on jatkuvaa. Se toteutuu kokonaan siis viimeisinä päivinä. Käännettäkään asia sanalla "se", tai "sitä", molemmat osoittavat, että Hengen vuodatus on kerran annettu, mutta on myös jatkuvaa viimeisinä päivinä, eli näinä lopun ajan päivinä, Kristuksesta hänen toiseen tulemiseensa.

Ensimmäisenä helluntaipäivänä kaikki uskovat saivat Pyhän Hengen. Ja siitä eteenpäin kaikki ihmiset voivat saada Pyhän Hengen uskoessaan Jeesukseen. Hengen vuodatus jatkuu siis aina siihen asti, että lopunajan merkit alkavat näkyä ja Kristus tulee hakemaan omiaan. Näin Joelin profetian loppuosassa sanotaan. Jeesus muistutti kuulijoitaan näistä ajoista. Hän sanoi näin: *"Pitäkää varanne, etteivät juopottelu ja päihtymys tai jokapäiväisen elämän huolet turruta teitä, niin että se päivä yllättää teidät niin kuin ansa. Sitä päivää ei välttä yksikään, joka maan päällä elää. Pysykää siis alati valveilla ja rukoilkaa itsellenne voimaa, jotta selviäisitte kaikesta siitä, mikä on tapahtuva, ja kestäisitte Ihmisen Pojan edessä."* (Luuk. 21: 35,36 RK92).

Ennen taivaaseen ottamistaan Jeesus sanoi opetuslapsilleen: *"Ja katso, minä lähetän teille sen, jonka minun Isäni on luvannut; mutta te pysykää tässä kaupungissa, kunnes teidän päällemme puetaan voima korkeudesta"* (Luuk. 24:49). Jeesuksen taivaaseen ottaminen oli Pyhän Hengen saamisen kannalta välttämätöntä. Hän sanoo: *"Mutta minä sanon teille totuuden: teille on hyödyksi, että minä menen pois. Ellen mene, ei Puolustaja voi tulla luoksenne. Mutta mentyäni pois minä lähetän hänet luoksenne"*.

Jos opetuslapset eivät olisi odottaneet ja saaneet luvattua Pyhää Henkeä, ei Jeesuksen Kristuksen lunastustyöstä ja evankeliumista olisi ollut mitään hyötyä, vaan sanoma Kristuksesta olisi jäänyt vain joksikin kummallisuudeksi juutalaisuuden historiassa. Siksi Jeesus kielsi omiaan lähtemästä liikkeelle ilman voimaa ja voittoa. Jos he olisivat lähteneet ilman voimaa, he olisivat lähteneet ja toimineet juuri niin kuin meidän ajassamme usein toimitaan; ihmisvoimin ja ihmisviisauden varassa, luottaen usein myöskin isiltä perittyyn oppiin.

Mutta miten me tällä ajalla saamme Pyhän Hengen? Lyhyet lainaukset apostoli Paavalilta kertovat sen: *"Hänessä on teihinkin, sittenkuin olitte kuulleet totuuden sanan, pelastuksenne evankeliumin, uskoviksi tultuanne pantu luvatun Pyhän Hengen sinetti sen, joka on meidän perintömme vakuutena, hänen omaisuutensa lunastamiseksi - hänen kirkkautensa kiitokseksi."* (Ef. 1:13,14). *"ja me niin uskon kautta saisimme luvatun Hengen"* (Gal. 3:14).

Pyhä Henki saadaan siis aivan varmasti uskon kautta. Kaikki muut ponnistelut ovat täysin turhia ja mielettömiä. Paavali muistuttaa galatalaisia: *"Tämän vain tahdon saada teiltä tietää: lain teoistako saitte Hengen vai uskossa kuulemisesta? ...Joka siis antaa teille Hengen ja tekee voimallisia tekoja teidän keskuudessanne, saako hän sen aikaan lain tekojen vai uskossa kuulemisen kautta."* (3:3,5). Usko yksin saa sen aikaan. Muut konstit ovat siis pelkkiä lihan konsteja. Eräs viheliäinen ongelmamme tänä aikana on, että ihmisen sielullisuus, siis sielun voimat ja Herran Hengen toiminta sotketaan keskenään. Ei osata erottaa niitä toisistaan. Niinpä nykyisin piipahdetaan vaikkapa Amerikassa ja tuoda sieltä suunnilleen attaseasalkullinen jotakin uutta ja merkillistä voimaa ja voiman henkeä. Joku Amerikan-profeetta on sen osannut antaa hyviksi koetuilla konsteilla. Mutta tämä saatu voima on kuitenkin pääosin ihmisen sielunvoimaa, joka toki sekin on mahtava voima. Pimeyden ruhtinas käyttää hyväkseen myös tätä voimaa, kun hän haluaa esiintyä valkeuden enkelinä. Mutta tämä tällainen voimaliike on äänestä ja vaatii itselleen runsaasti huomiota, koska se on sielullista, ihmiskeskeistä toimintaa vaikkakin se esiintyy hengellisenä, itse asiassa ylihengellisenä toimintana. Myös monia profeettoja tulee sieltä valtameren takaa, mutta heillä on, yleensä kaikilla, tuo sama henki: paljon huutoa, paljon meteliä, ja mitä ihmeellisimpiä temppuja, mutta Pyhän Hengen voima puuttuu. Monet ilmiöt sellaisessa jumalisuudessa ovat hyvin epäraittiita. On siis suuri ero Hengellä

ja höyryllä. Pyhä Henki tulee taivaasta, Höyry ihmisestä. Jälkimmäinen on pääosin hurmahenkisyyttä ja se tulee niin usein Amerikasta, se ei tule Raamatusta. Jumalan ihminen, karta kaikkea ihmisperäistä henkeä, vaikka se näyttäisi kuinka upealta! Jeesus varoittaa: *”Jokainen puu, joka ei tee hyvää hedelmää, hakataan pois ja heitetään tuleen. Niin te siis tunnette heidät heidän hedelmistään. Ei jokainen, joka sanoo minulle: 'Herra, Herra!', pääse taivasten valtakuntaan, vaan se, joka tekee minun taivaallisen Isäni tahdon. Moni sanoo minulle sinä päivänä: 'Herra, Herra, emmekö me sinun nimesi kautta ennustaneet ja sinun nimesi kautta ajaneet ulos riivaajia ja sinun nimesi kautta tehneet monta voimallista tekoa?’ Ja silloin minä lausun heille julki: 'Minä en ole koskaan teitä tuntenut; menkää pois minun tyköni, te laittomuuden tekijät.’”* (Matt. 7:19–23).

Eräs nuorimies, vasta uskoontullut, halusi saada innokkaasti Henkikasteen. Hän etsi sitä. Sitten hän havaitsi lehdessä ilmoituksen, jossa kerrottiin otettavan vastaan sellaisia ihmisiä, jotka haluavat Pyhän Hengen. Jollakin oli siis – hänen oman kertomansa mukaan - lahja antaa Henki sille, joka sitä halusi. Ja nuorimies oli kohta asiakkaana. Perillä selvisi, että Hengen saamisen metodi oli sellainen, että piti sanoa: ”Kiitos Jeesus!” useita kertoja nopeasti. Kun tahti oli liianhidas, piti nopeuttaa hokemista. Viimein, kun hokemisnopeus oli kiivas, sanat menivät sekaisin, niin kuin ne menevät, hoki mitä hyvänsä. Silloin ”sielunhoitaja”, vai miksi häntä nyt sitten nimittäisi, innostui kovin ja sanoi: ”Nyt tuli Pyhä Henki, aloit puhua kielillä!” Siinä se oli! Homma oli kunnossa ja oli maksun aika.

Tällaiseen humpuukiin voi törmätä, jos intoa on, muttei riittävää kontrollia.

Periaatteessa aina kun ihminen itse haluaa tulla joksikin hyvin ihmeelliseksi, ja haluaa Pyhän Hengen voimaa siihen, saattaa saada kyllä hengen, mutta jonkin muun hengen kuin Pyhän Hengen. Herran Henki ei korota ketään, ei edes itseään.

Ajassamme on myös monenlaisia henkiparantajia. Eräs nainen kertoi lehdessä, että hän saa energiaa pihamaan kivistä, jota hän kävi syleilemässä, ja sitten saattoikin jo ennustaa. On monenlaisia puitten halailijaa ja luontojumalista, kun tieto-taito on hukassa ja on tullut eksytytyksi. Monet aikamme henkiparantajat ovatkin tietämättään tai tietoisesti pimeyden henkien käytössä.

Muuan uskova mies meni sairauksiensa vuoksi henkiparantajaksi ilmoittautuneen naisen luo. Hänen piti mennä naisen luona pikkuhousuissaan pöydälle selälleen ja sitten alkoi parantaminen. Mies kuitenkin pelkäsi joutuvansa väärrien voimien valtaan ja rukoili siinä hiljaa, että Jeesus olisi mukana tässäkin. Nainen alkoi supattaa ja liikutella käsiään miehen päällä. Samassa hän jo tokaisi: ”Oho, nyt ei kyllä onnistu! Tuli joku väliin!” Linkki pimeyden voimiin oli katkennut. Jeesus on kaikkien pimeyden henkivaltoja yläpuolella ja niitä suurempi.

Mutta yksinkertaisesti: jolla ei ole elämää Jeesuksessa, on koko ajan hukassa. Eli niin kuin on todettu: jolla ei ole Kristuksen Henkeä, se ei ole hänen omansa. Hänen ulkopuolellaan olevat henget ovat pimeydestä, tai tästä maailmasta. Joka tapauksessa ne henget eivät ole Pyhä Henki.

Mutta palataan aitoon Pyhä Hengen saamiseen. Henki saadaan uskon kautta, mutta toki tähän tarvitaan aina uskossa kuulemista, kääntymistä ja Kristuksen asettama kaste, näin: *”Niin Pietari sanoi heille: ”Tehkää parannus ja ottakoon kukin teistä kasteen Jeesuksen Kristuksen nimeen syntienne anteeksisaamiseksi, niin te saatte Pyhän Hengen lahjan.”* (Ap. t. 2:38). Tähän tulee liittää vielä rukous Jeesuksen opetuksen mukaan. Hän opetti *”Jos kerran te pahat ihmiset osaatte antaa lapsillenne kaikenlaista hyvää, niin totta kai teidän Isänne paljon ennemmin antaa taivaasta Pyhän Hengen niille, jotka sitä häneltä pyytävät.”* (Luuk. 11:13).

Apostolien teoista voimme huomata, että apostolien kautta Pyhä Henki saatiin aluksi kätten päällepanemisen kautta, niin kauan kuin sanaa julistettiin pelkästään juutalaisille (Ap. t. 8:17). Mutta kun pakanakansatkin saivat kuulla evankeliumin, Pyhä Henki tuli ilman ehtoja kuulijoille (muistamme Korneliuksen kodin tapahtumat, Ap. t. 10:44). Emme tarvitse siis enää välttämättä ihmiskäsiä saadaksemme Pyhän Hengen, vaikka voi se niinkin tapahtua.

Pyhän Hengen vertauskuvia

Hengen vertauskuvia Raamatussa ovat mm. öljy: ”*Sinä rakastit vanhurskautta ja vihasit laittomuutta; sentähden on Jumala, sinun Jumalasi, voidellut sinua iloöljyllä, enemmän kuin sinun osaveljiäsi.*” (Joh. 3:34); elävä vesi: ”*Joka uskoo minuun, hänen sisimmästään on, niinkuin Raamattu sanoo, juokseva elävän veden virrat.*” (Joh. 7:38); tuuli ja tuli, taisimme jo äsken lukea: ”*Ja tuli yhtäkkiä humaus taivaasta, niinkuin olisi käynyt väkevä tuulispää, ja täytti koko huoneen, jossa he istuivat. Ja he näkivät ikäänkuin tulisia kieliä, jotka jakaantuivat ja asettuivat heidän itsekunkin päälle.*” (Ap. t. 2:2,3); kyyhkynen: ”*Kun Jeesus oli kastettu, nousi hän kohta vedestä, ja katso, taivaat aukenivat, ja hän näki Jumalan Hengen tulevan alas niinkuin kyyhkysen ja laskeutuvan hänen päällensä.*” (Matt. 3:16); sinetti, ja ehkä tuo ei ole vain vertauskuva: ”*Hänessä on teihinkin, sittenkuin olitte kuulleet totuuden sanan, pelastuksenne evankeliumin, uskoviksi tultuanne pantu luvatus Pyhän Hengen sinetti.*” (Ef. 1:13; Ef. 4:30). Pyhä Henki on myös meidän vakuutemme: ”*sen, joka on meidän perintömme vakuutena, hänen omaisuutensa lunastamiseksi - hänen kirkkautensa kiitokseksi*” (Ef. 1:14).

Pyhä Henki on persoonana

Pyhä Henki on Jumalallinen persoona, ei siis vain jokin persoonaton voima, niin kuin joissakin uskonnollisissa lahkoissa opetetaan. Pyhä Henki persoonana kuulee, opettaa, neuvoo, näyttää todeksi synnin, Hän on Armon ja Rukouksen Henki. Hän on Lohduttaja ja Voimanantaja, Kristuksen kirkastaja. Pyhä Henki on Jeesuksen henki täällä ajassamme. Hän on myös vaikuttaa uskon. Hän on voimamme pyhitykseen. Itse asiassa Hän on vielä paljon enemmän, kuin mitä yhden luennon aikana voidaan opettaa.

Jeesus oli inhimillisen luontonsa puolesta neitsyt Marian poika. Hän oli siis tosi-ihminen. Jumalallisen luontonsa puolesta hän on syntynyt Jumalasta ennen aikojen alkua, mutta sikisi veljeksemme, kun aika oli täyttynyt, Pyhästä Hengestä. Enkeli ilmoitti Joosefille asiasta näin: ”*Joosef, Daavidin poika, älä pelkää ottaa tykösi Mariaa, vaimoasi; sillä se, mikä hänessä on siinnyt, on Pyhästä Hengestä. Ja hän on synnyttävä pojan, ja sinun on annettava hänelle nimi Jeesus, sillä hän on vapauttava kansansa heidän synneistänsä.*” (Matt. 1:20,21). Pyhä Henki on siis Jumalallinen persoona Isän ja Pojan lisäksi. Hän on Jeesus Kristus keskellämme. Kun Jeesus puhui Pyhästä Hengestä, hän käytti persoonapronominia ”Hän” (Matt. 28:19). Hän lähti saarnaamaan, koska oli Hengen voitelussa. ”*Herran Henki on minun päälläni, sillä hän on voidellut minut julistamaan evankeliumia köyhille; hän on lähettänyt minut saarnaamaan vangituille vapautusta ja sokeille näkönsä saamista, päästämään sorretut vapauteen, saarnaamaan Herran otollista vuotta*” (Luuk. 4:18,19). Tästä suunnattomasta vapaudesta kirjoittaa myös Paavali: ”*Sillä Herra on Henki, ja missä Herran Henki on, siinä on vapaus*” (2. Kor. 3:17).

Hengen työ ja liha

Jeesus sanoo: ”*Henki on se, joka eläväksi tekee; ei liha mitään hyödytä. Ne sanat, jotka minä olen teille puhunut, ovat henki ja ovat elämä*” (Joh. 6:63). Ilman Henkeä ei ole mitään todellista kristillistä elämää. Henki ja elämä ovat Kristuksen sanoissa. Ulkonainen lainkäskyjen noudattaminen, tai raamatullisten mallien mukaan toimiminen ja käyttäytyminen eivät vielä anna elämää. Paavali opettaa tästä näin: ”*...niin, että meillä itsellämme olisi kykyä ajatella jotakin, ikäänkuin se tulisi meistä itsestämme, vaan se kyky, mikä meillä on, on Jumalasta, joka myös on tehnyt meidät kykeneviksi olemaan uuden liiton palvelijoita, ei kirjaimen, vaan Hengen; sillä kirjain kuolettaa, mutta Henki tekee eläväksi.*” (2. Kor. 3:5,6).

Joissakin kristillisyyden muodoissa pyritään noudattamaan ihan pilkun tarkasti Raamatussa esiintyviä tapoja ja tapahtuneita, ja ajatellaan siten oltavan hyvinkin raamatullisia. Näinhän ei asia toki ole. Ei ”kirjain”, ei laki, tai jokin määrätty tapa ole niin hirveän tärkeää. Toki se on tärkeää siellä, missä ollaan lujasti kiinni lainomaisuudessa ja sen eri muodoissa. Laki näet vaatii aina täydellisyyt-

tä, sen noudattamista kaikissa muodoissa, eli siis jopa matkimista. Kyllä Mooses sai hyvin tarkat ohjeet Jumalalta kuinka kaikki on tehtävä. Se on lain ominaisuus (2. Moos. 25:9; 5. Moos. 17:10).

Aidossa uskossa tärkeintä on kuitenkin Henki, ja että kaikki tapahtuu ja toteutuu Hengessä ja Hengen johdatuksessa. Rukoillakin tulee Hengessä ja totuudessa. Ei siis ole kovin tärkeää kuinka paljossa vedessä ihmisiä kastetaan, murretaanko ehtoollisleipä, vai syödäänkö se kokonaisena. Ei ole ratkaisevaa, onko ensin usko ja sitten vasta kaste, vai toisin päin. Kaikki tällainen tarkka muotojen vaaliminen ja saivartelu pilkuissa, kirjainusko, sekä lainomaisuus synnyttävät vain turhia sana-kiistoja. Se on matkimisuskoa. Jotkut ovat erityisesti näiden kiistojen kipeitä, jotka tässä syntyvät. Heille se on suorastaan pääasia kristillisyydessä. Eräät toimintatavat ja muodot kyllä kuvaavat hyvin kaikkea sitä mitä tehdään, mutta eivät ne ole itse asian olemus. Monet opitut ja turhat menetelmät, perinnäissäännöt, kertovat kuitenkin vain siitä, että ollaan vielä lujasti kiinni muodoissa, ei itse asian olemuksessa. Paavali sanoo Kolossalaiskirjeessä, että kaikki tämä tapahtuu vain lihan tyydyttämiseksi, tämä tällainen ulkonainen, joka kyllä vaikuttaa viisaalta. Mutta se kaikki tapahtuu vain lihan tyydyttämiseksi, ei Hengen. Kaikki eivät näytä pääsevän tällaisesta matkimisuskosta eroon, ei millään, koska heidän uskonsa perustuu väärille perusteille, eli ”kirjaimelle”. On vain yksi oikea perusta ja kalliopohja ja se on Kristus ja usko häneen. Matkimisusko synnyttää paljon orjia ja eriseuraisuutta. Toki muodotkin kuuluvat osana jumalanpalveluksiin ja myös muuhun toimintaan, ei niitä voida välttää, pitäähän seurakunnassa järjestys olla, mutta eivät ne ole pelastuskysymyksiä. Riittää kyllä, että Aabrahamin jälkeläiset: Haagarin ja Saaran kautta elävät yhä orjuudessa.

Eräs kirjainuskon muoto on oikeaoppineisuus. Siinä ajatellaan, että tiukka ja tarkka oikean opin vaaliminen antaa pelastusvarmuuden. Tässäkin perustus on pohjaa vailla, niin tärkeää kuin oikea oppi onkin (2. Joh. 1:10). Jokaisella kirkkokunnalla, herätysliikkeellä ja vapailla seurakunnillakin on heidän oma, yleensä mielestään ainoa oikea oppi, ja kuitenkin kenelläkään ei sitä kokonaan ole, ”*Sillä monessa kohden me kaikki hairahdumme. Jos joku ei hairahdu puheessa, niin hän on täydellinen mies ja kykenee hillitsemään myös koko ruumiinsa.*” (Jaak. 3:2). Oppimestarit lienevät kristillisyyden ikävimpiä ihmisiä. Heistä kumpuaa usein vihan ja rakkaudettomuuden henki. Ja se johtuu siitä, että he ovat niin oikeassa, niin kuin Jeesuksen ajan fariseukset: ”Emmekö ole oikeassa”, he sanoivat, kun syyttivät Jeesusta.

Tämä luento jatkuu toisessa osassa.

Rukous